ახალციხის რაიონულმა სასამართლომ არასრულწლოვნის მიმართ გამამართლებელი განაჩენი დაადგინა

ახალციხის რაიონულმა სასამართლომ 2011 წლის 7 აგვისტოს არასრულწლოვან ბ. ქ-ს მიმართ გამამართლებელი განაჩენი გამოიტანა.

საქმის მასალების მიხედვით, არასრულწოვანს ბრალად ედებოდა კვადროციკლით მოძრაობისას უსაფრთხოების წესების დარღვევა, რამაც გვერდით მჯდომი პირის ჯანმრთელობის მძიმე ხარისხის დაზიანება გამოიწვია.

„საგზაო მოძრაობის უსაფრთხოების შესახებ“ საქართველოს კანონის 29-ე მუხლის პირველი პუნქტის მოთხოვნების თანახმად, მძღოლმა სატრანსპორტო საშუალება უნდა მართოს ისეთი სიჩქარით, რომელიც არ აღემატება დადგენილ შეზღუდვებს, ასევე მან უნდა გაითვალისწინოს მოძრაობის ინტენსიურობა, სატრანსპორტო საშუალების და ტვირთის თავისებურება და ინტენსიურობა, საგზაო და მეტეოროლოგიური პირობები, ხილვადობა მოძრაობის მიმართულებით.

სასამართლომ განაჩენის დადგენისას მხედველობაში მიიღო, რომ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს საექსპერტო კრიმინალისტიკური სამსახურის 2010 წლის 11 აგვისტოს ავტოტექნიკურ-ტრასოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით ვერ დადგინდა, თუ რაში გამოიხატებოდა ბრალდებულის მიერ მოძრაობის უსაფრთხოების წესების დარღვევა, მაშინ, როდესაც სხვა მტკიცებულებებით დასტურდებოდა, რომ არასრულწლოვანი ავტოსატრანსპორტო საშუალებას მართავდა ნელი სვლით. ამასთან, ექსპერტიზის დასკვნით, არ არის უტყუარად დადგენილი, რომ ბრალდებულს შეეძლო ავტოსატრანსპორტო შემთხვევის თავიდან აცილება.

სასამართლომ მიიჩნია, რომ ბრალდების მხარის მიერ წარმოდგენილი მტკიცებულებებით არ იყო უტყუარად დადასტურებული ბ. ქ-ს ქმედებაში დანაშაულის შემადგენლობის არსებობა, ეჭვი გადაწყვეტილი იქნა ბრალდებულის სასარგებლოდ და მის მიმართ დადგენილი იქნა გამამართლებელი განაჩენი.

სასამართლომ განსაკუთრებული სისატიკით ჩადენილი მკვლელობისთვის ორი ბრალდებული გაასამართლა

ბათუმის საქალაქო სასამართლომ განაჩენი გამოიტანა ანგარებითა და განსაკუთრებული სისასტიკით ჩადენილ მკველობაში ბრალდებულ თემურ საინიშვილისა და ამ დანაშაულის დაფარვაში ბრალდებულ გიორგი გოლომანიძის მიმართ. საქმის მასალების თანახმად, დანაშაული 2011 წლის 21 თებერვალს მოხდა. საინიშვილი და გოლომანიძე ლიდია გრიგოროვას საცხოვრებელ სახლში მისი ოქროს ნივთების დასასაკუთრებლად მივიდნენ. საინიშვილმა დიასახლისს თავი პოლიციის უბნის ინსპექტორად წარუდგინა და მოტყუებით გააღებინა ბინის კარი. მან სახლში შესვლისთანავე, გრიგოროვას ყელის არეში დაარტყა. სამკაულებისა და სხვა ნივთების დაუფლების მიზნით, საინიშვილმა გრიგოროვა მისივე ოქროს ლენტით მოახრჩო. ამის შემდეგ მოკლულს მარჯვენა ხელის თითიდან ბეჭედი მოხსნა, ხოლო მარცხენა ხელის მეოთხე თითზე მორგებული ოქროს ბეჭდის მოხსნა გაუძნელდა და მოკლულს თითი მოკვეთა. საინიშვილი შემთხვევის ადგილზე მყოფ გოლომანიძეს დანაშაულის გათქმის შემთხვევაში, სიცოცხლის მოსპობით დაემუქრა და მასთან ერთად მიიმალა.

ბათუმის საქალაქო სასამართლომ შეისწავლა სისხლის სამართლის საქმის მასალები და თემურ საინიშვილი განსაკუთრებული სისასტიკით ჩადენილ მკვლელობასა და საბრძოლო მასალის უკანონო შეძენა-შენახვაში დამნაშავედ ცნო. მას 21 წლით თავისუფლების აღკვეთა და 2000 ლარი ჯარიმა მიესაჯა. დანაშაულის დაფარვაში ბრალდებულ გოლომანიძეს კი სასამართლომ 7 წლით თავისუფლების აღკვეთა და 3000 ლარი ჯარიმა მიუსაჯა. აქედან 2 წელს მსჯავრდებული საპატიმრო დაწესებულებაში მოიხდის.

უმაღლესი სასწავლებლების რექტორები უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარეს შეხვდნენ

11 ოქტომბერს, 12 საათზე უზენაეს სასამართლოში კონსტანტინე კუბლაშვილი უმაღლესი სასწავლებლების რექტორებს შეხვდა. შეხვედრაზე მოწვეულები იყვნენ უმაღლესი სასწავლებლების ხელმძღვანელები, არა მარტო თბილისიდან, არამედ რეგიონებიდანაც.

უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარემ სტუმრებს სასამართლოს მიერ შექმნილი ორი ახალი პროექტი: გადაწყვეტილებათა საძიებო პროგრამა და უზენაესი სასამართლოს არქივის ელექტრონული პროგრამა გააცნო. კონსტანტინე კუბლაშვილის განცხადებით, ამ პროგრამების აქტიური მომხმარებლები, სხვა დაინტერესებულ პირებთან ერთად, იურიდიული ფაკულტეტის პროფესორ-მასწავლებლები და დოქტორანტები იქნებიან.

უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარემ უმაღლესი სასწავლებლების წარმომადგენლებს რამდენიმე საინტერესო აქტივობის განხორციელება შესთავაზა, მათ შორის, სასამართლო დარბაზების გამოყენება იმიტირებული პროცესების ჩასატარებლად.

უზენაეს სასამართლოსა და უმაღლეს სასწავლებლებს შორის თანამშრომლობა მომავალშიც გაგრძელდება.

რატომ არის მნიშვნელოვანი სასამართლოში დანერგილი სიახლე მოქალაქეებისთვის

მოქალაქისთვის სასამართლოსგან ობიექტურ გადაწყვეტილებასთან ერთად, ასევე მნიშვნელოვანია სწრაფი და ხელმისაწვდომი მართლმსაჯულება. წლების განმავლობაში სასამართლო სისტემა ერთ ბიუროკრატიულ წრედ იყო ქცეული, რომელიც უამრავ ჟურნალში იკაგებოდა. სასამართოში შესული ნებისმიერი განცხადება იმთავითვე, პირველადი რეგისტრაციის ჟურნალში ხვდებოდა, შემდეგ იგივე ინფორმაცია გადადიოდა საქმის კატეგორიულობის განმსაზღვრელ ჟურნალში, შემდეგ ალფავიტურ ჟურნალში, ივსებოდა სააღრიცხო სტატისტიკური ბარათი, რის შემდეგაც ინფორმაცია ხვდებოდა მოსამართლეთათვის გადასაცემ ჟურნალში, თვის მხრივ, იგივე ინფორმაცია ინიშნებოდა თანაშემწის ცნობარში და კიდევ რამდენიმე დამატებითი პროცედურის გავლის შემდეგ ეს განცხადება აღწევდა მოსამართლემდე. ამ პროცედურას, უმეტეს შემთხვევაში, თან ახლდა გარკვეული გაუგებრობები, რის გამოც მოქალაქეს ხშირად საკუთარი განცხადების ბედს სასამართლოს სხვადასახვა უწყების თანამშრომელთან არკვევდა, რის გამოც უამრავ დროს, ენერგიას და ნერვებს ხარჯავდა. ბოლო პერიოდში მდგომარეობა საგრძნობლად გამოსწორდა, თუმცა როგორც ქართული მართლმსაჯულების წარმომადგენლები გვპირდებიან, სასამართლოში საქმის წარმოების ელექტრონული სისტემის დანერგვის შემდეგ, ეს პრობლემა საბოლოოდ ჩაბარდება წარსულს. ახალი სისტემა მოიცავს სამართალწარმოების ყველა დარგს — სისხლის, სამოქალაქო და ადმინისტრაციულ სამართალწარმოებას.

სასამართლოში საქმის წარმოების ელექტრონული სისტემის არსებობა მსოფლიოს განვითარებული ქვეყნებისთვის სიახლე ნამდვილად არ გახლავთ. ეს პროგრამა ევროპის ბევრ სახელმწიფოში ჯერ კიდევ 1990-იანი წლებიდან დაინერგა და იგი ძალიან წარმატებულ პროექტად ითლება, ამიტომ თითქმის ყველა ქვეყნის მართლმსაჯულება ცდილობს ამ სისტემაზე გადასვლას. როგორც ექსპერტები ამბობენ, ყოველწლიურად ამ პროგრამების შექმნისათვის მსოფლიოში 5 მილიარდ დოლარზე მეტი იხარჯება, თუმცა იმის გამო, რომ იგი საკმად რთული შესაქმნელი და ასამოქმედებელია, ხშირად მისი დანერგვის მცდელობა უშედეგოდ სრულდება. მიუხედავად დიდი მონდომებისა, თურმე სასამართლოს საქმის წარმოების ელექტრონული სისტემა ამერიკის შეერთებული შტატების სასამართლოების მხოლოდ 30 პროცენტშია დანერგილი. თითოეული ასეთი პროგრამის შესაქმნელად, დაახლოებით, ათი წელია საჭირო. საქართველოში მართლმსაჯულების საქმიანობის კომპიუტერით მართვაზე გადაყვანის იდეა, თავის დროზე, ქართველ კოლეგებს სწორედ ამერიკელებმა მოაწოდეს, მაგრამ პროგრამის სირთულის გამო, დონორ ორგანიზაციებს ისიც ურჩევიათ, სისტემის პრაქტიკულ დანერგვაზე არც იოცნებოთ და, ჯერჯერობით, მის თეორიულ დამუშავებაზე იფიქრეთო. მოკლედ, ამ პროგრამაზე ფიქრი ქართული მართლმსაჯულების წარმომადგენლებმა, დაახლოებით, ოთხი წლის წინ დაიწყეს და საკმაოდ რეკორდული დროის მიუხედავად, დღეს სასამართლოში საქმის წარმოების ელექტრონული სისტემა უკვე დანერგილია რუსთავის, გორის და მცხეთის საქალაქო სასამართლოებში. როგორ ამ პროგრამის ერთ-ერთი სულისჩამდეგმელი, რუსთავის საქალაქო სასამართლოს თავმჯდომარე მამუკა ახვლედიანი ამბობს, წლის ბოლოსთვის ეს პროგრამაში ამოქმედდება საქართველოს 15 დიდ სასამართლოში და, საბოლოოდ, ქართული მართლმსაჯულება ერთ მთლიან ქსელში იქნება ჩართული.

„იმისათვის, რომ სასამართლოში საქმის წარმოების ელექტრონული სისტემა შეგვექმნა 10-მდე განვითარებული ქვეყნის მაგალითს გავეცანით, მაგრამ აშკარა იყო, რომ ამ სისტემის კოპირებას ვერ მოვახდენდით, რადგან ჯერ ერთი, მათი პროექტები წლების წინ არის შექმნილი და ვინაიდან, კომპიუტერული ტექნოლოგიები ძალიან სწრაფი ტემპით ვითარდება, ეს სისტემები უკვე მოძველებულია და მეორეც, ყველა ქვეყანას და, მათ შორის, საქართველოსაც განსხვავებული სასამართლო პრაქტიკა აქვს, ამიტომ ელექტრონული სისტემის შექნა, ფაქტობრივად, ნულიდან დავიწყეთ. როცა სერვერი დონორ ორგანიზაციებს ვაჩვენეთ, მათ გაოცებას საზღვარი არ ჰქონდა, რადგან ასეთ მცირე დროში, ასეთი სირთულის პროგრამის შექმნა მათთვის წარმოუდგენელი იყო“, — ამბობს მამუკა ახვლედიანი.

სასამართლოში საქმის წარმოების ელექტრონული სისტემა კომპანია „დელტა სისტემმა“, საერთო სასამართლოების დეპარტამენტის საკმაოდ მიზერული დაფინანსებით — 400 ათას ლარად შექმნა, თუმცა, როგორც სასამართლოს და კომპანიის წარმომადგენლები აცხადებენ, პროგრამა მუდმივად იხვეწება და მომავლისთვის იგი კიევე ბევრ ნოვაციას დანერგავს. მთავარი მოთხოვნა — სწრაფი, მარტივი და გამჭვირვალე სასამართლო სისტემა კი უკვე ამოქმედებულია.

რუსთავის საქალაქო სასამართლოს თავმჯდომარის განმარტებით, მართლმსაჯულების საქმის წარმოების კომპიუტერულ სისტემაზე გადაყვანა ერთნაირად სასარგებლოა, როგორც მოსამართლეებისთვის, ასევე პროცესში მონაწილე სხვა პირებისთვის და ჩვეულებრივი მოქალაქეებისთვის.

ელექტრონულ სიტემაში უამრავი ტექნიკური ნიუანსია გათვლილი, ამიტომ მათი გადმოცემა წერილობითი ფორმით, თითქმის შეუძლებელია, თუმცა, სისტემის მოკლე დახასიათებით, მკითხველი მიხვდება, რომ საქმე ნამდვილად უნიკალურ პროექტთან გვაქვს, რომელიც პროცესში მონაწილე ყველა წევრს, დაწყებული მოსამართლიდან, რომ არაფერი ვთქვათ განმცხადებელზე და მის ადვოკატზე, ჩვეულებრივი სასამართლოს თანამშრომლით დამთავრებული, საქმეს ყველას მინიმუმამდე შეუმსუბუქებს.

ჯერ ერთი, ახალი სისტემით, ზემოთ ჩამოთვლილი საჟურნალო სისტემა საერთოდ უქმდება, სასამართლოში შესული განცხადება პირდაპირ რეგისტრირდება პროგრამის სპეციალურ გრაფაში – „შემოსული ფოსტის ჟურნალში“, სადაც ავტომატურად ინიშნება შეტანის თარიღი, ეძლევა სპეციალური კოდი და ა.შ. პარალელურად, საქმე ხვდება ვებგვერდზე - ინფო.ცოურტ.გე, რაც იმას ნიშნავს, რომ ამავე დღიდან, მოქალაქეს შეუძლია ნებისმიერ დროს აკრიფოს პაროლი და გააკონტროლოს საკუთარი საქმის მსვლელობა. ყველა მოქმედება, რომელიც ამ საქმეზე განხორციელდება, ვთქვათ, რომელ მოსამართლეს დაეწერა იგი, რა შენიშვნა შეიტანა მოსამართლემ, როგორი განაჩენი ან განჩინება გამოიტანა, ავტომატურად აისახება ვებგვერდზე. ამ გზით მოქალაქეს აღარ სჭირდება ინფორმაციის მისაღებად სისტემატურად ტელეფონზე რეკვა ან სასამართლოში სიარული. კიდევ ერთი, როგორც პროექტის ავტორები ირწმუნებიან, აქამდე თუ ერთ კონკრეტულ საქმეზე ინფორმაციის გაჩენა მხოლოდ მოსამართლის თანაშემწეს შეეძლო, ამ სისტემის დანერგვის შემდეგ, თუ მოქალაქეს კომპიუტერი არ აქვს, სასამართლოს ნებისმიერი თანამშრომელი მოემსახურება, რადგან კომპიუტერში განთავსებულ ინფორმაციაზე წვდომა ყველა მათგანს შეეძლება.

ქაღალდის ნაცვლად ელექტრონული საქმის წარმოება

რაც შეეხება მოსამართლეს, მას საქმე მონიმუმამდე შეუმსუბუქდა — სასამართლოში შესული განცხადებები „შემოსული ფოსტის ჟურნალში“ მოხვედრისთანავე, დავის კატეგორიების მიხედვით დახარისხდება, რის შემდეგაც თანაბარი დატვირთვით, ავტომატურად გადანაწილდება მოსამართლეებზე, რაც მოსამართლის გრაფაში მაშინვე აღინიშნება. ამის შემდეგ მოსამართლე კომპიუტერშივე იწყებს საქმეზე მუშაობას. სისტემის ერთ-ერთ ყველაზე დიდ მიღწევად ითვლება ის, რომ საქმის წარმოების ტექნიკური ნაწილი, რომელსაც მოსამართლის შრომის 70-80 პროცენტი ეთმობოდა, პროგრამაში შაბლონური ფორმით არის მოცემული და მოსამართლეს მხოლოდ ინტელექტუალურ ნაწილზე უხდება მუშაობა. მამუკა ახვლედიანის აზრით, ეს იმას ნიშნავს, რომ მოსამართლეს ინტელექტუალური მუშაობისთვის უფრო მეტი დრო დარჩება, რაც წარმატებით აისახება მის მიერ გამოტანილ გადაწყვეტილებებზე.

გარდა ამისა, სისტემა თავად აწესებს საქმის განხილვის ვადებს, რაც ვადების დარღვევას, ფაქტობრივად, გამორიცხავს. მოსამართლეს შეუძლია გაცემული დავალებების ვადების კონტროლიც და იმის ნახვაც, თუ როდის აქვს ჩანიშნული სხვა სასამართლო სხდომები.

დასასრული მე-7 გვერდზე

მე-6 გვერდიდან

სპეციალური პროგრამა მოსამართლეს იმასაც ატყობინებს, საქმეში დასახელებული პიროვნება ხომ არ არის არასრულწლოვანი და რა სანქციების გამოყენების უფლება აქვს მოზარდი ბრალდებულის შემთხვევაში. მოსამართლე კომპიუტერშივე მიუნიშნებს საქმეში გამოვლენილ ხარვეზებს, რასაც მხარეს ვებგვერდზევე წაიკითხავს და შეუძლია მისი ოპერატიული გამოსწორება. ეს და სხვა უამრავი სამოსამართლეო საქმიანობა წარმოებს ელექტრონულ სისტემაში, მაგრამ მას შემდეგ, რაც მოსამართლე საქმეს დასრულებულად გამოაცხადებს, რაც სპეციალური მონიშვნით დასტურდება, ამ საქმეში შენიშვნის შეტანა შეუძლებელი ხდება, თვით ამ მოსამართლის მხრიდანაც კი. საქმე ავტომატურად გადადის ინფო.ცოურტ.გე-ზე და მას მხარე ეცნობა. პროგრამისტები მუშაობენ იმაზე, რომ მომავალში საქმის დასრულების შესახებ ინფორმაცია მხარეს „ეს-ემ-ესით“ ან ელექტრონული ფოსტით შეატყობინონ. სხვათა შორის, საიტიდან ამობეჭდილ ნებისმიერ ინფორმაციას ოფიციალური დოკუმენტის ძალა აქვს და დედანის მისაღებად ლოდინი, საჭირო აღარ არის. მოსამართლის საქმიანობის ხელშეუხებლობის მიზნით, მისი გვერდი მკაცრად არის დაცული, სხვა მოსამართლეს, მათ შორის, სასამართლოს თავმჯდომარესაც, ამა თუ იმ საქმის ნახვა მხოლოდ ბარათის სახით შეუძლია. თავის მხრივ, მკაცრად არის დაცული თავად სასამართლოში საქმის წარმოების ელექტრონული სისტემა, რომლის სერვერი ორ სხვადასხვა ადგილას არის დაინსტალირებული და ნებისმიერი ცდომილების შემთხვევაში, პროგრამა მაშინვე დაიბლოკება.

სასამართლოში საქმის წარმოების ელექტრონულ სისტემაში არამარტო მოსამართლეების და საქმეში მონაწილე მხარეების ინტერესებია გათვალისწინებული, არამედ იმ ხალხისაც ვინც სასამართლოს საქმიანობით არის დაინტერესებული. ახალ სისტემაში მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია ანალიტიკურ ნაწილს. კერძოდ, პროგრამა ავტომატურად აკეთებს სასამართლოს საქმიანობის სტატისტიკას, როგორც ციფრების სახით, ასევე საქმეების კატეგორიების და თვით ბრალდებულთა ასაკისა და სქესის მიხედვით. ამასთან, მუხლების და საკვანძო სიტყვების აკრეფით, მოსამართლეს და სხვა დაინტერესებულ პირს შეუძლია ნახოს ამათუ იმ საქმეზე არსებული სასამართლო პრაქტიკა. თუმცა, საჯაროდ საქმე გამოქვეყნდება არაიდენტიფიცირებული სახით, ვთქვათ, დაშტრიხული ფორმით.

თუმცა, ეს ყველაფერი არ არის, სამომოვლოდ, ახალი სისტემა კიდევ უფრო მეტ სიახლეს ითვალისწინებს. როგორც პროექტის ავტორები ვარაუდობენ, გარდა იმისა, რომ ამ სისტემაში სრულიად ქართული მართლმსაჯულება გაერთიანდება, მას სხვა უწყებებიც შეუერთდება. კერძოდ, შინაგან საქმეთა სამინისტრო, იმისათვის, რომ მოსამართლემ დროულად მიიღოს ინფორმაცია პირის ნასამართლეობაზე, სასჯელაღსრულების, პრობაციისა და იურიდიული დახმარების საკითხთა სამინისტრო — ბრალდებულის ან პატიმარის მდგომარეობის გადასამოწმებლად, სამოქალაქო და საჯარო რეესტრები და ა.შ. და კიდევ ერთი, რუსთავის საქალაქო სასამართლოს თავმჯდომარეს მამუკა ახვლედიანს სურვილი აქვს, რომ მომავალში შეიქმნას სპეციალური პროგრამა, სადაც ადვოკატები, შესაბამისი რეგისტრაციის შემდეგ, ვებგვერდზევე შეძლებენ აპელაციის მომზადებას და ასევე კომპიუტერის საშუალებით მოხდება მისი შემდგომ ინსტანციაში გასაჩივრება. ესეც საქმის წარმოების გაადვილების მიზნით.

ერთი სიტყვით, როგორც სასამართლო სისტემის წარმომადგენლები ირწმუნებიან, ახალი, გამჭვირვალე სისტემის დანერგვით მოსამართლეებს მაქსიმალურად შეუმსუბუქდებათ შრომა, სასამართლოში შემცირდება დოკუმენტების გაუთავებელი მოძრაობა და, რაც მთავარია, მოქალაქეებს საგრძნობლად გაუადვილდებათ სასამართლო სისტემასთან ურთიერთობა, რაც მართლმსაჯულების სისტემისადმი ნდობას კიდევ უფრო გაზრდის.